

GIPERTONIYA (QON BOSIMNING OSHISHI)

Sanakulova Muxayyo Zarif qizi

Ergasheva Aziza Baxodir qizi

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

E-mail: sanakulovamuxayyo@gmail.com

E-mail: ergashevaaziza@gmail.com

Anotatsiya: |Gipertoniya (giper- yuqori, toniya- taranglik tonus) qon bosimning oshishi. Bugungi kunda yurak tomir tizimining eng keng tarqalgan kasalliklardan biri hisoblanadi. Asosan gipertonik insonlar qoni quyuq insonlarda ko'p uchraydi. Kasallik arterial qon bosimning 140/90 ga yetishi yoki undan oshib ketishi bilan ifodalanadi. Gipertoniyaning asosiy alomati bu miya tomirlarning spazmi va torayishi tufayli bosh og'rig'idir. Ko'pincha quloqlarda shovqun, ko'rish o'tkirligining pasayishi xolsizlik uyquning buzulishi bosh aylanishi boshda og'riq, yurak urishining tezlashuvi bilan nomoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: Gipertoniya, sistola, diastola, spazm, arteriya, kapilyar, aorta
Magneziya sulfat, Gipertenziya, Qon bosim

Gipertoniya (qon bosimning oshishi)

Gipertoniya bu qon bosimning oshishi bilan kechadigan kasallik hisoblanadi. Gipertonik insonlar asosan qonning quyiqligidan aziyat chekishadi. Qon bosim normada insonning uzining ish davleniyasi mavjud. Hozirgi kunda normada qon bosimni olimlar 120/80 deb belgilashgan. Lekin uzlaring ish davleniyalari mavjud. Kasallik rivojlanishining sababi uzoq vaqt davomida stess va tushkunlik holatida yurishi tez tez pisixologik zuriqishdir. Ko'pincha bularni doimiy emotsional taranglikni talab etadigan ish faoliyati keltirib chiqaradi. Bundan tashqari miya chayqalishiga uchragan bemorlar ham xavf guruxiga kiradi. Irsiy moyillik ham sabablar qatoriga agar kishining avlodida bu kasallik uchragan bulsa unda ham ushbu kasallik rivojlanishi xavfi bir necha barobarga ortadi.

Gipertoniya qon tomirning nerv funksional faoliyati buzulishi natijasida kelib chiqadigan kasallik. Asosan 40 yoshdan oshganlarda ko'proq uchraydi. Lekin hozirgi kunda yoshlarda ham ko'p uchramoqda. Kasallik kattalarning 20-30% tashxislansa 65 yoshdan keyin bu ko'rsatgich 50-65% ni tashkil etishi mumkin.

Arterial bosim ko'rsatgichlari

Sog'lom katta odam simob ustunidan 140/90 mm oshmagan

Simob ustunining 140/90-100/95 mm

Gipertenziya: Simob ustunidan 160/95 mm oshgan

Keksa odam (Yoshi 60 dan oshgan va undan katta)

Puls bosim oshish tomoniga o'zgarishi (sistolik 160mmdan oshgan diastolik 90 mm dan oshmagan)

Gipertenziyada asosan biz birinchi yordam. Uy sharoitida limon choy, ko'k choy, jo'xori popugi, namatak damlamasi yaxshi foyda beradi.

Arterial davleniyasi ko'tarilgan bemorlarga juda yuqori bo'lsa til tagiga nitsogritsilin tomiziladi.

Siydik haydovchi pereparatlar qo'llaniladi.

Enam tabletkasi ham qo'llaniladi.

Mushak orasiga magzeziya sulfat ham qo'llaniladi.

Bemorimiz davleniyasi normal holatga kelguncha biz nazoratga olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. "Bemorlarni uyda va shifoxonada davolash" O'zbekiston milliy ensklapediyasi. Toshkent 2011y.
2. "Hamshiralik ishi" Umarova. T. YU. Qayumova I.A. Ibragimova. M.Q. Toshkent 2003 y
3. "Hamshiralik ishi asoslari" K. O'. Zokirova. D.O'. To'xtamatova. S.A. Mirzaboyeva Toshkent 2010 y
4. Internet vep saytlar. Ziyonet. Uz.